

Bren täre köböte jodrún Ñaka nekete nibtä Kräkäi ñakare

Kukwe ne noainbre diebidi:

GRUPO | **INS**

Ministerio
de **Salud**
Costa Rica

Mö bömain
tä ribere:
iÑo Ñain!

¿Dre ködegatä bömäin-te?

Bömäin ye kröbú abokon tä ni teri,
kwadi gwati ye abokon kise kwá nigwe
ye näre, räba kwen ni tröte abtä ni
kröna täni.

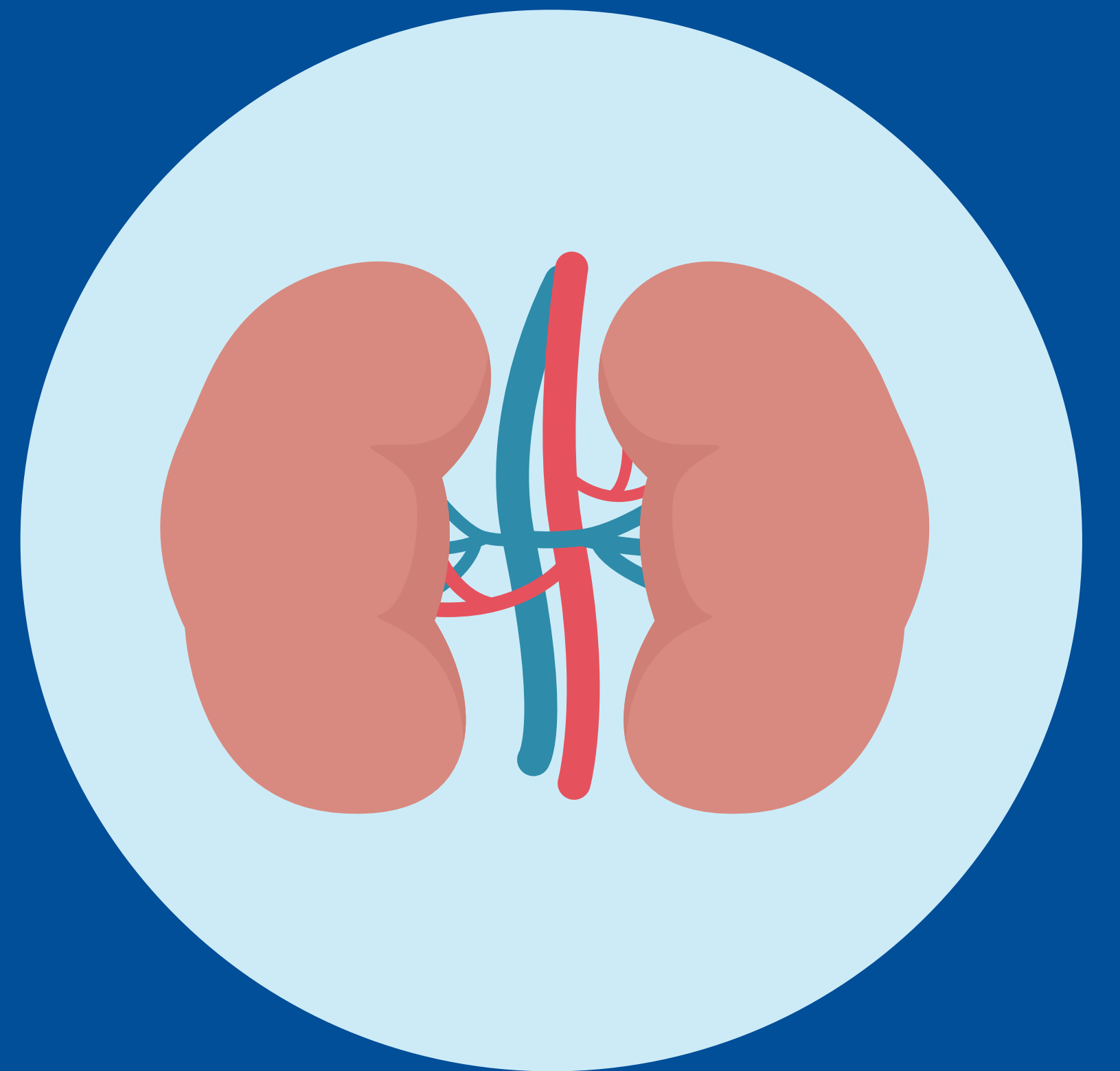

Mö bömain
tä ribere:
iÑo Ñain!

¿Dre gore ni bömäin gare-á?

- Uduáte krúbate tä däri ni ngräbre ye bätede. Ño jodrún jakoteda ye kwrere tä sribire, jodrún kuin-gu aibe tä ribego ni ngräbre, jodrún köme ye abokon.

- Iträni kä kóböite, ni bömäin tä jodrún ñaka kuin ye tä mike nain tä.
- Sribi net ä noáine köre gore abtä ñaka ja duke noáinbtä.

Mö bömain
tä ribere:
¡No Ñain!

¿Ño gandi aune ni bömain tä nemen bren?

Ni bömain tä nemen bren jodrún bián ñakare táte ie sribikra meden köböite abtä mikätä nemen bäri sribi kwe di biti tä bäri krúbate.

Ne tä nakaingo kukwe ne medenbtä:

Ño ña ere
gwaga
mögwe

Mrö
kwin aibe
kwetä

Bata ja
dukare
kwin gwaga
ñaka

Nane
ngwäro
ngeánante
abtä kä
ngirete

Mö bömain
tä ribere:
¡Ño Ñain!

¿Dre ködegatän Bren täre nemen ñaka ni joikrá Kräkäi ñaka gare möi?

Ye ngwäre ni bömain ñakare tä sribire kwin, bren räkabe, ñan krúbte o tä nemen bren krúbte köböite ni räba krúte.

¿Ñobata kräkäi ñakare jire?

Kräkäi ñakare jire ne ña ñobtä aune tä nemen bren dräi nemene nibtä (sö krämä biti ja ngunun).

¿Ñobtä ñakare menen ni jokrá bata?

Ñakare nemen ni jokrá bata ne ña ñobtä aune nietá nitre mötörigwe bren ene noáintá nibiti kä 20 a 50 aibe tá noaine kwe ye darie ñaga mane, bikin bete ñaka abtä bren nada ñaka bata.

Sribi kä degabie nebtä ne noáin bata ni räba nemen bren kisete:

Gwa
kitäbtä

Nurä
nogäbtä

Mineríäbtä

Jodrún
rubainbtä

Ju
sribebtä

Mö bömain
tä ribere:
¡No Ñain!

¿Bren Kräkäi ñaka kwe ni kite nemen bren aune ja tä kite ruin ño nie?

Bren ye ñakare ni mike mökre jire ja tä kite ruin bren nie nan ni tärä nemen bren krúbate kwe medebtä ñokandi kräkäi ñaka nemen, negandi aune ja tä kite ruin bren nie:

Itrani kätä kite
täre o jata

Kite ruin ngetene
abtä ni ngötö

Tä kite ni krengo
nie krúbate

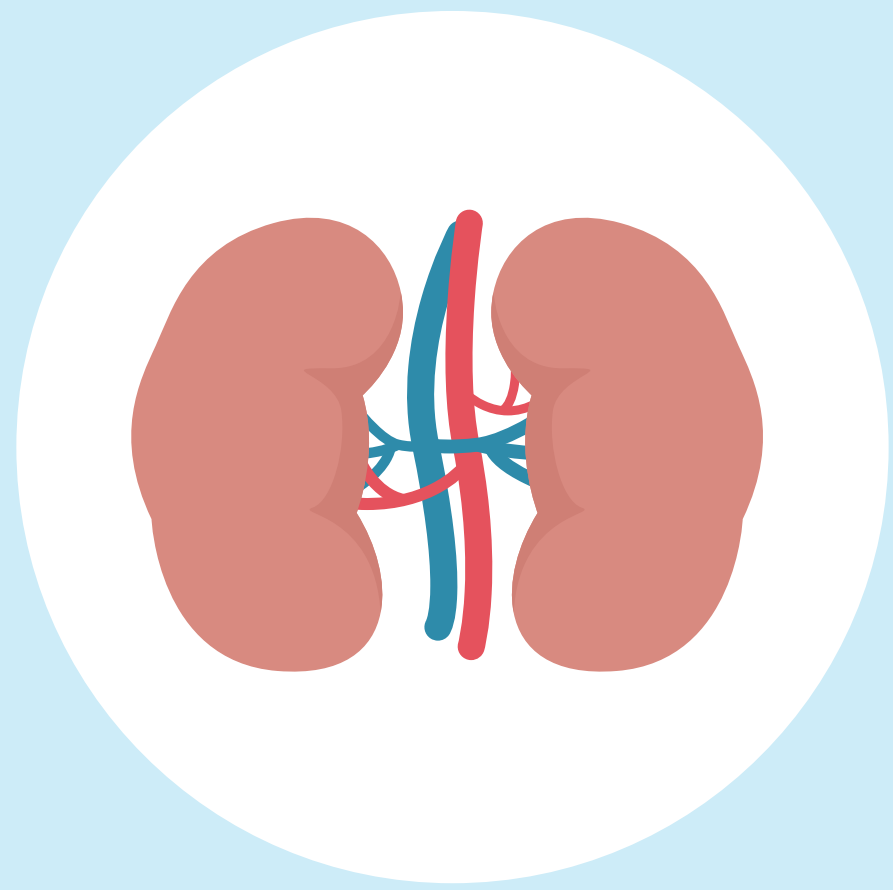

Murie joga
täre

Ja ta kite ruin
drare

Mö bömain
tä ribere:
iÑo Ñain!

¿Ja bämáin ñe ngüba raba ño nigwe?

- Ño ña kone mögwe, sribi ngwäre abtä sribirera ngwäre, tömána ñagare akwa ño ñare.
- Mö rika bäsare kä kiaga te ngwäre ño jonrika jabtä mungwe, dikego, munrika bicibiti abtä jadengo bolabtä ngwäre.
- Mrö kwin aibe kwetä mungwe köre.
- Jon nane ño mö sribi ngeánte ngirete naune mö jaduka kä tibote sribi mungwe ye ngwäre.
- Mun rika ja mike toáre EBALS-te nane mun jatä bren kräkái ñakare ne jatare munbtä.
- Tirfa chia epeto toji jocomiun mipura latet ninhato mitima colonha ipun. Jon sribi ngeánte trä ngirete ngwäre, ja trä y tuatre sribi bian jami känengri abtä noáine sö-ti jatari.

Ño + kä tibote + jaduka = Bämáin täre kwin

Mö bömain
tä ribere:

¡Ño Ñain!

Iträni bä ño bata nandre jiebiti ye ño ñaka ni ngräbre gare kuin

Idräni kö bä ngen ye: Kwin ño ñabtä

· Ño ña vaso kwadi (250 mL) ño-te/ñare abtä jan krun kitä naune, ño ñare 1 litro ño ñare ngeána Okwä kwadi o kubu.

Idräni trä drüne: Ño gandi mä nagare ño ñainbtä

· Ño ñain ngoä kwadi o kubu (250-500mL) ño-te/ño ñain gwa ngene abtä ñain litro kwadi ngeana Okwä kwadi otare.

Idräni trä drüne: Ye mäñakare ño ñainbtä

· Ño ñain ngoä kubu a komä (500-750 mL) ño-te ño ñain gwa ngene abtä ño ña litro kwadi 15 minutos jatari.

Idräni kare drüne krúbate: Ye; akare kwin gire

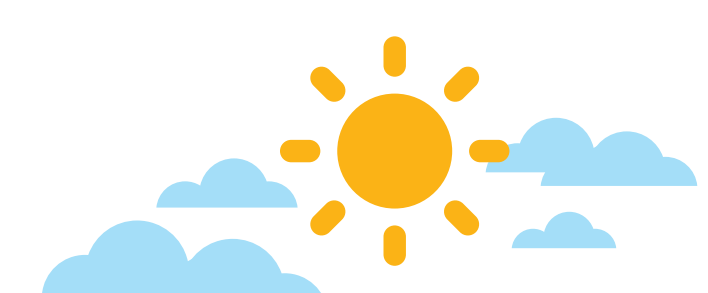
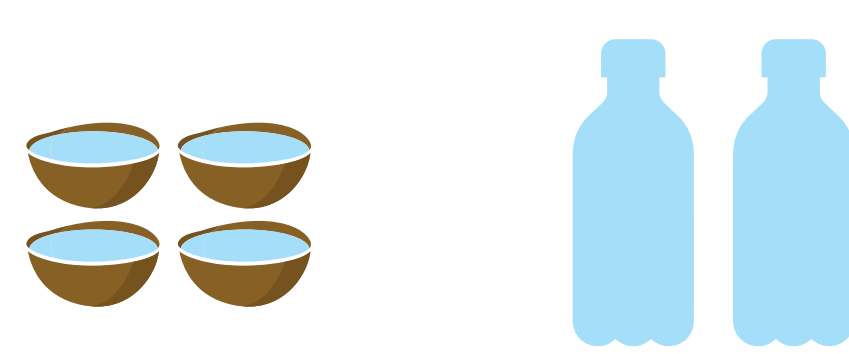

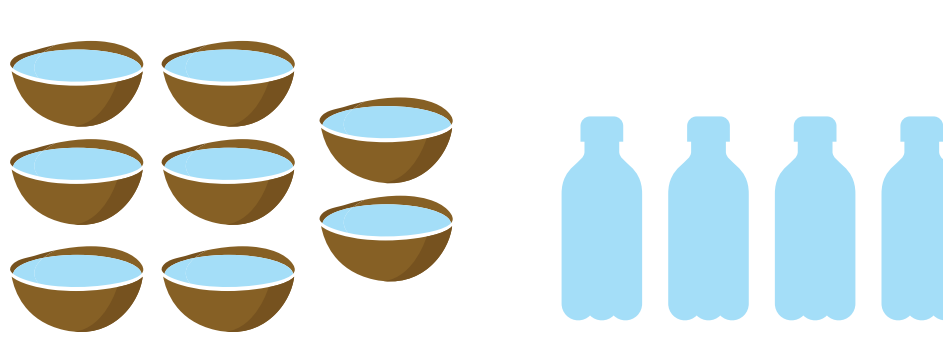

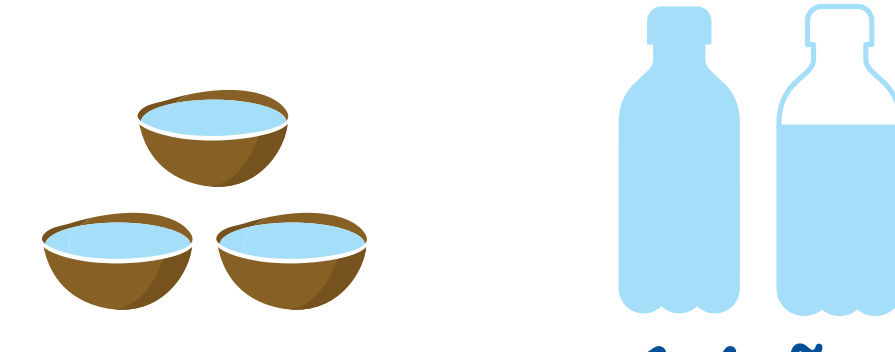
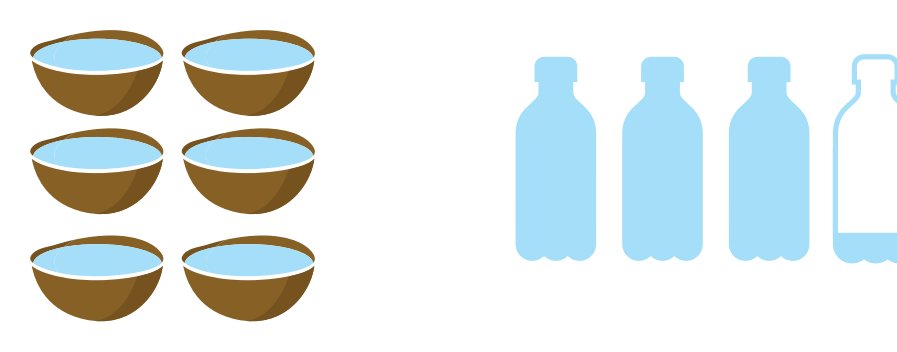
· Ño ñare gwa ngene litro kwati/ja dräre krake, idräni bä täre bä nere naune ngwämentäri Kräkä biánkai.

Tärä ne tuáego: Kräkä bianka kö Dra. Marta Avellán Boza /
Dr. Javier Estrada Zeledón. Hospital Enrique Baltodano Briceño.
Liberia, Guanacaste

Mö bömain
tä ribere:
iÑo Ñain!

¿Kä ngire aune ño ñare noái gare-á abtä sribi ño noáin bata aráto ño ñare jatari?

<p>Ni brare unbre</p> 	<p>kö tiböre + sribi ño bata ño ñare</p> <p>4 sió = 2 ño ngoá</p> 	<p>kö ngire aune + sribi krúbate ño ñare</p> <p>8 btä 12 = 4 btä 6 ño ngoá</p>
<p>Ni merire unbre</p> 	<p>3 sió = 1,6 ño ngoá</p> 	<p>6 btä 9 = 3,2 ño ngoá</p>

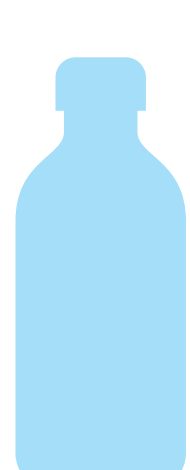

Gwitä

Ngeána Okwä biti ño ñare sió kubu

Básare o jodrún noáine

Ño jonrika ngoäte jabtä bata ñare gwóga naniken ye ngwäre, bata kö nemen ngire aune ñakare nontre jire (dego 10a.m, a 2p.m. dere)

Ja dengo o jakrä joke

- Köne: ño ña ngoä kubu
- Gwago: ño ñare ngoá kubu koräba niken gre
- Abti: ño ña ngoá kubu

Mö bömain tä ribere:
iÑo Ñain!

Ja bömain ngübare ño ti jakidebtä.

Ñakare ja bömain mika bren, kukwe ne ngwen töre jai köre:

Dre räba ni mike bren:

- Ño ña ñakare kore-btä.
- Dän kwin ngeána kiriere kitä ñaka jabtä kö ngire kirié-btä.
- Mrö ngiáni kwetädä bä-rike bämä kradí-btä.
- Mre kitäredä mrö riánintebtä.
- Sö duatä-btä.
- Sribitä räire ngeána ngire te-btä.
- Ti idráníé trä drune krúbte-btä.
- Ti dä kräkä ñain ñakare gare kräkä biankai-btä.
- Ti köte o döbögo-btä.

Kukwe nibäregwe ni nemen ño:

- Tömanantä nemen tie aune ño ñada tikwe.
- Roäre ti tä dän ñaka kuin ngeána kire kite jabtä.
- Mrö giáni kwetädä bämä jire tikwe bämante.
- Sribi käite ti tä jaduke nane kö tiböte.
- Ti idráníe trä drúne.
- Ti tará ja bömain trä tuamana toäre sribi köböite.

Kukwe noáin net ä ti bömain ngübare:

- Ño ña köne mögwe, kore abtä sribirerá unu aune ñon are.
- Dän kwin ngeána kirire kitä jabtä abtä kö ngire kiriere.
- Mrö kwin kwetä kóre.
- Sribi köite ti tä jaduke kätiböte.
- Ti idráníé trä ngenbrebe.
- Ja Krä jago krúbate tigwe ye biti ti tä jaduke.
- Sö niken tä 6 o 5 aune ti tä ja bämáin trä töin bren kiriere.

Mö bömain
tä ribere:

¡Ño Ñain!